

BUDAPESTI HIRADÓ.

Előfizethető helyben a királyi hivatalban, havi 1 forint...

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezés. Bizterítés. — Az ausztriai monarchia általános külkereskedésének...

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ó. es. ap. kir. Főlsége Kendeiényi Alajos fogalmazó gyakornokot a magy. kir. helytartótanácsnál tisztebeli fogalmazóvá méltóztatott legkegy. kinevezni.

Ó. es. ap. kir. Főlsége Lipthay András és Antalnak esztergami főkapitánybeli kanonokoknak az arkádiai tudós társaságtól Romából nyert oklevélnek elfogadhatóságát megengedni méltóztatott.

(Rizstermesztés.) A Magy. Gazda idej folyama 84. számából örömmel értesültem, hogy a mezőgazdaság ezen ágában sem hiányzik nálunk sem ismeret, sem szorgalom; és mivel még bővebb mértékben kínálkozik azon alkalom, mely a természet ezen fontos nemének különösen kedvez, t. i. a posványos térségek, melyek a Bánáthban még sok növegyes-m-földekre terjednek és semmi egyébre nem használhatók; nem tartózkodhatom ezen természet néze a mostani sajnós körülményeknél fogva, melyek egész Európát aggodtatták, némelly jegyzeteket közölni, melyek máskor tán figyelmre kevésbé lettek volna méltatva.

Ismeretes dolog, hogy mind azon élelemszerek közt, melyekkel a növényzet országába bennünket megajándékoz, a rizs első helyet foglal, minthogy azon tápanyagnak 85 százalóját foglalja magában, melyből a legjobb buzában csak 72 százalót találhatók, mely arány gyöngébb nemében egész 55%-ra csökkenhet. Ezen oknál fogva a rizs termesztése sokkal kiterjedtebb is a buza és rozsnál és fogyasztása — az egész emberi nemet általánosan tekintve — oly roppant, minővé minden egyéb gabona neméi együttvéve soha sem válhatik.

Ez első tekintetre aligha nem fog túlzottnak látszan: mert Europa közönséges évi fogyasztását 1150 millió mérő gabonára számítják, és fel nem tehető, hogy ugyanannyi rizs fogyasztassék el. De itt nem szabad feledni: hogy Keletindia, Japan, China és minden többi ázsiai tartomány, hol a népesség sokkal tömöttebb mint Európában, általában vére majdnem kizárólag rizsből élnek, épen azért, mert kisebb adagból jobban jóllakhatnak, mintha más gabonanemekkel élne, melyek p. o. Chinában már oly roppant mennyiségben volnának szükségesek, hogy a tér sem volna elégséges azok termesztésére. Es azért Európában is azon tartományokban, hol dolgozni nem igen szeretnek, de jóllakni mégis akarnak, több rizst mint egyéb gabonát fogyasztanak, mint p. o. Olaszországban, Portugáliában és Spanyolországban, hol egyéb növényzeti fűszerekkel be nem érnek, és a rizs a legfinomabb étkek szintegy mint mindennapi kenyér gyanánt szolgál.

Ezen tulajdonságnál fogva igen természetes, hogy fogyasztása szüntelenül elterjed mindenné, és épen úgy, mint a cukor és kávé fogyasztása, ez is mérfokul tekintetik az országok vagyonára nézve, és pedig joggal, mert Angliában p. o. az évenkénti bevitt mennyiségből minden főre két fontnál több esik, míg Magyarországon alig 1/4 része egy fontnak, mi a két ország gazdagságára nézve ugyan csak egy kis különbséget gyanítat, mert míg Anglia már 1830ban 342,900 mázsát vitt be, mihez aránylag nekünk legalább 186,000 mázsát kellett volna bevinnünk: addig a hivatalos kimutatások szerint ebéli bevitelünk csak ez vala: 1831-ben 14,154 mázsa 127,386 forint értékben, 1832ben 14,709 m. 132,384 f. ért., 1833ban 14,320 m. 101,880 forint ért., 1834ben 9,204 m. 82,846 f. ért., 1835ben 12,648 mázsa 113,562 f. é., 1836ban 12,749 m. 114,474 f. é., 1837ben 14,038 m. 126,342 f. é., 1838ban 14,849 m. 133,644 f. é., 1839ben 15,424 m. 136,416 f. é., 1840ben 13,915 mázsa 125,235 f. é., 1841ben 15,610 m. 140,490 f. é., 1842ben 21,443 m. 192,987 f. é., 1843ban 15,986 m. 143,874 f. é.; tehát az aránylagos öszvegek alig teszi 1/3 adát, jóllehet mi a természet vidékhez közelebb esünk, sőt az ausztriai monarchia maga tetemes mennyiséget termeszt, de ennek nagy részét más vagyonos országok táplálására még mindig kiviszi, mint a következőkben láthatni.

Kivitelmenyiség: 1831ben 50,272 mázsa 452,448 for. ért., 1832ben 51,165 m. 460,485 f. é., 1833ban 36,407 m. 327,663 f. é., 1834ben 26,347 m. 237,423 f. é., 1835ben 38,628 m. 347,652 f. é., 1836ban 29,724 m. 267,516 f. é., 1837ben 32,962 m. 296,658 f. é., 1838ban 31,000 mázsa 279,000 f. é., 1839ben 34,485 m. 310,365 f. é., 1840ben 33,567 m. 302,403 f. é., 1841ben 29,909 m. 269,481 f. é., 1842ben 29,805 m. 268,245 f. é., 1843ban 18,273 mázsa 164,457 f. é.

Ezen számok folytonos csökkenése azt mutatja, hogy a birodalomban is növekszik ezen tápszer fogyasztása, mi még sokkal meglepőbb arányban tűnik ki, ha tekintetbe vesszük, hogy Lombardiában 112,186 hold föld ezen természetére van szánya, és hogy ezen itt termő tetemes évi mennyiségben kívül az ausztriai külföldi bevittől nőtön nő, mint következő adatokból kiviláglik:

Bevitel mennyisége Ausztriába: 1831ben 38,793 mázsa 350,154 f. értékben, 1832ben 35,534 m. 320,913 f. é., 1833ban 45,276 m. 408,222 f. é., 1834ben 66,377 m. 605,493 f. é., 1835ben 47,426 m. 432,324 f. é., 1836ban 84,390 m. 767,097 f. é., 1837ben 89,867 m. 833,787 f. é., 1838ban 84,975 m. 789,012 f. é., 1839ben 50,061 m. 477,072 f. é.,

1840ben 60,802 m. 568,062 f. é., 1841ben 102,953 m. 926,577 f. é., 1842ben 89,315 m. 803,835 f. é., 1843ban 127,790 m. 1,177,410 f. é.

Ha tehát 1834 óta, mely évben ezen tápszer bevasárlására csak 350,000 ft költött, ezen szükség annyira nőtt, hogy 1843ban már 1,177,000 ft, tehát több mint háromszor annyi küldetett érte a külföldre: akkor tagadhatlan, hogy ezen szükség fedezését ezélba veendő természetnek mindig volna ugyan jövedője, ha semmi egyéb ok nem harcolna is mellette; de ha tekintetbe vesszük, hogy a gabonatermesztés mennyiségre és minőségre nézve oly sok viszontagságoknak van kitéve; hogy ezen növény épen azon körülmények közt t. i. a nedvességben diszlik leginkább, melyek közt minden egyéb gabonafajnak vesznie kell; és hogy általában oly helyeken lehet csak azt termesztetni, melyek egyéb természetekre nem alkalmasok: akkor ezen természetére serkenteni státuszgátlászatú köteleesség.

Angliában a státuszférfiak ezen tápszer becséről annyira meggyőződtek, hogy behozatalt minden kitelhető módok által elősegítették. Felmentették azért Peel indítványára legujabban minden vámtól, elhozatták nyersen, és ilyenek által kieszközöltették, hogy Angliában egy font rizsnek csak olyan ára van mint egy font lisztnek, minek következtében természetesen a rizsnek fogyasztása szaporodandik, mert egy font rizs, mely nem drágább egy font lisztnél, jobban táplálván mint egy font liszt, inkább fog megértetni, tehát na gyobb kelendőse is számíthat.

Ha e szerint annyira fontos ezen fogyasztási ozikk, hogy bevitelét könnyíteni minden módon köteleességöknek ismerik oly felvilágosodott ministerek: bizonyosan még sürgetőbb köteleesség annak természetét sürgetni, hol a helyzet és éghajlat erre felbi, hogy így az oly könnyen beállható inség egy újabb gát által elháríthatassék, mert mihelyi na

(Az ausztriai monarchia általános külkereskedésének részletei 1844ben.) Azon elvekre nézve, melyek ezen lapokban a vámokról fessegettettek, tanulságos adatok alig lehetnek, mint az ezen

Table with 4 columns: Értéke az 1844iki bevitelnek, Értéke az 1843iki bevitelnek, Értéke az 1844iki kivitelnek, Értéke az 1843iki kivitelnek. Rows include Gyarmati czikkek, Gyári anyagok, Gyártmányok, and various agricultural products.

Ebből világosan láthatni, hogy, mit mindig állítottunk, a magas vám sem azt nem gátolja, mit általa kizárni akarunk; sem azt elő nem segíti, mit általa elérni akarunk; de egyet minden esetre eredményez, t. i. azt, hogy a kereskedés azon polczra nem emelkedik, melyre emelkedni képes, ha a magas vámok és a tilalom békőiből kibontakozik. Mi volt volna tehát várható azon felszeg intézkedéstől, mely által az iparnevelést nálunk is behozatni vélték csupán a vámok súlyosbítása által?

Itt a vérdrendszer leghathatóság alkalmazásának daczára, melyet talán, az egész monarchia kiterjedését tekintve, több fontos okoknál fogva előbb mentetni, mint ha az a birodalom egy részére alkalmaztatnák csak, a nyers anyagok kivitele még mindig aránytalanul nagyobb mint a gyarmatoké, a külföldi gyártmányok bevitel még folytonosan szaporodik, mert még 1831ben értéke csak 3,080,000, 1843ban pedig már 4,422,000 vala, ez 1844ben már 5,679,000 f. értékű. Gyapot 1843ban behozatott 11,864,000 f. ért., 1844ben csak 11,068,000 f. ért., tehát 32,000 mázsával kevesebb. Azon czikkek pedig, melyek kelendőse a nemzeti vagyon legpontosabb mutatója, más nemzetek szükségéhez képest, alig észrevehetőleg szaporodnak. A vámszövetség 27 milliónyi népessége számára bevitt czukormennyiség, 1843ról 1844re 90,800 mázsával szaporodott, t. i. 1,253,000 mázsától 1,343,800ra, míg ennek értéke monarchiánkban 36

gyobb mennyiségben természetnek, ára nálunk azonnal csökkenne, melynek eddigi magasságát nagy részben a fehértési (mely nálunk olcsóbban végbe vihető) és a fuvarozási költség okozták. Azt szokták ugyan mondani, hogy, mivel a rizsvetéseket heteken át víz alá kell helyoztatni, ez által a vidék egészségtelenné válik, és ezen oknál fogva a Bánáthban, melyben ezen természet már József császár ideje alatt nagy mértékben üzetett, az nemesak korlátoztatott, hanem sok helyütt egészen megszüntetett és megtiltatott. De ezen korlátozás csak akkor lehetne helyén, ha valaki azt javasolná, hogy a száraz buza földre mérőföldeken át ismét víz hocsátassék, mitől mi távol vagyunk, kik csak azt vagyunk bátrak indítványozni, hogy erre a moosárok használtassanak, melyek azután rizsvetésekre átváltoztatva, ha nem kevésbé, jobban bizonyára nem fogják rontani a levegőt mint most; és minthogy ugy is a vizszabályozás korszaka régtöre csak-ugyan ráuk virad, és minthogy könnyebb folyók és patakok mentéheni mocsárokon lecsapolást és öntözést munkába venni, mint már régóta száraz földekre vízvezetéseket ásatni: ilyen rizstermesztés által nem fognának új mocsárok alakulni, hanem a régi mocsárok legalább néhány hónapra lecsapoltatni, tehát az ország roppant javára ugyanakkor egy iszonyú kár szüntettének meg, mikor gyarapulásának egy új forrása nyitatték fel, mely mindig tetemes jövedelmül, jövedőbéli szük termés eseteire pedig, ha egyszer nagy mennyiségben természetik, legjelesebb pótló tápszerül szolgál.

Milly alkalmas pedig erre a Bánát éghajlata, azt bőven tanúsítja Arizi Leopold sikerkoronázott szorgalma, és fel nem tehető, hogy mi Tomesmegyében oly kedvező eredményt üzetik, az más hasonló helyzetekben és Torontalmegyében nem volna eszközölhető.

Ez iránybani intézkedés lehetne a csatornázás legparányibb kezdete, de legkiáltóbb eredmény!

kimutatásokból meríthetők; azért is mindenekelőtt azokat ismét nagyobb világosság okáért az előttei- és eredményeivel párvonalba állítjuk:

Table with 4 columns: Értéke az 1844iki bevitelnek, Értéke az 1843iki bevitelnek, Értéke az 1844iki kivitelnek, Értéke az 1843iki kivitelnek. Rows include Gyarmati czikkek, Gyári anyagok, Gyártmányok, and various agricultural products.

milliónyi népesség számára 8,126,000 fról 1844ben csak 8,395,000 f. növekedett, azaz: 17,900 mázsával, t. i. 541,700 mázsáról csak 559,600 mázsára, és ezen arány majdnem általánosan minden egyéb fogyasztási czikkekre nézve áll. Abból még tehát, hogy egy státusban az ipar fejlesztése védvámval is eszközöltetik, a vagyon öregbödésére oly vérmes következeseket huzni nem lehet, mint nálunk régtön divatba jött; mert ha ez oly lassan gyarapul csak a roppant birodalomban, melynek ipara mégis már bizonyos fokra vergődött, igen természetes, hogy Magyarországon oly észre sem vehető hatást gyakorolna, mely a kereskedés akadályozását távolról sem pótolhatná ki.

Azonban ezen megjegyzéssel koránsem ábrándozunk a szabad kereskedés abszolút elvival, mit elleneink annyiszor rángognak; mi tökéletes szabadságot csak a monarchia bel-sejében ohatunk, bizonyosak lévén abban, hogy az ez által eszközölt élénkítőse a kereskedésnek még a monarchia határára is, az angol újabb felvilágosult reform mintájára, mérsékeltetést fog maga után huzni, mert lehetetlen nem látni, mikép a birodalom kereskedése aránylag nagyobb oly országok felé, melyek szabad kereskedést engednek, mint olyanok felé, melyek, mint p. o. Oroszország, tiltó rendszerrel zárkoznak el.

A bevitel több rovatokra nézve még csökkent is, mint p. o.

	1844iki bevétel ft	1843iki bevétel ft
Olaj	8,701,000	9,123,000
Risz	1,030,000	1,177,000
Ökőr	4,573,000	4,407,000
Serítés	3,320,000	4,068,000
De másokra nézve szaporodott, mint:		
Kávé	5,240,000	4,201,000
Borok	2,586,000	2,226,000
Indigo	3,817,000	3,312,000
Bőr, nyers és szőrme	6,474,000	5,532,000
A kivétel csökkent leginkább 1844iki kiv.	1843iki bev.	
Selyemre nézve	23,934,000 ft	28,044,000 ft
de emelkedett		
Gyapjura nézve, t. l.	12,179,000 ft	9,273,000 ftal.

Nagy veszteség érte legközelebb a szenvedő emberiséget és különösen Pest városát. Bakody József orvos tudor f. évi nov. 3kán, reggeli 2 1/2 órakor, fáradhatlan munkás életének 53dik évében, szélhűtés következtében jobb életre átszenderült. E nemesítés és mélytudományú férfi Mosony m. városban született, és már az epemirigy (cholera) idejében Győrött a hasonszenvi gyógymódnak, melynek ő egyik legjelesebb avatottja vala, oly fényes diadalt vívott ki, hogy neve azon vesző évkönyveiben örökké ragyogni fog. 1835ben pedig állandó lakását Pestre áttevén, azóta is hasonló ügyességgel és szerencsével adá vissza ezeknek legbecsebb földi kincsöket, egészségöket, kik is emléket hálával áldva, számos egyéb barátival és tisztelővel országszerte, sőt azon kívül is, családjának méltó fájalmát a legőszintébb részvétellel osztják. Béke a korán elhunytak poraira! (Beküldött.)

További szó. Az adós személyének megítéléséről váltótörvényszékeknél.

Nur die Zulässigkeit der Personalhaft in abstracto hat die gewünschten Folgen, nicht aber ihr Vollzug in den einzelnen Fällen (Entwurf einer Wechselordnung für das Herzogthum Braun-schweig 1843.)

Alulírtak váltójogi munkájában e tárgy iránt kifejtett 's e lapokban is közölt nézetekkel, szinte e lapok 280d. számában ellenkező vélemény állították fel. Tisztelni szoktam, 's akarom mindenki meggyőződését. Nem is vitatkozás vágya, hanem váltójogunk 's váltótörvényszékeink ügye, miután ő felsége határalan kegyelméből azok egyikének én is bárigen csekély tagja vagyok, parancsolólag hí fel mindenek fölött a váltótörvényszék számos határozatának is nem annyira védelmére, mert azok az én védelmezésemre nem szorultak, hanem saját meggyőződésem szerint némi felvilágosításra.

Az ellenfél azon tételt állítja fel: vagyonihiány esetében az adós személyét váltótörvényszékeleg megítélni nem is szükséges, nem is célszerű, jelenleg nem is lehet.

En pedig azt állítom, hogy az szükséges is, célszerű is, lehető, sőt törvényes is. Szükséges, mert a nélkül csak azon váltóadós exequáltatja javait, kinek jókedve tartja. Annak pedig, ki perre bocsátja a dolgot, bármit beszélünk is az emberek becsületességéről, fizetni, 's javait exequáltatni kedve soha sem tartja, — 's így ha talán valamennyi ki nem fogja is játszani a törvényt, (mert tulajdonképp a törvény, 's nem a hitelező kijátszása forog szóban), de legkisebb félelem nélkül kijátszhatja valaki csak akarja, 's ebben fekszik az erő. Az ingatlanokra nézve kijátszhatja, mert az újabb törvény szerint semmiképp sem lehetvén betábláztatni a váltót, az adós, míg váltói executióra jó a dolog, annyit tábláztat be mások neve alatt, a mennyi neki tetszik. Az ingókra nézve szintén kijátszhatja. még pedig nem is az által, hogy azokat felreteszi, hanem hogy azokat előbb mint az igazi hitelező tehetné, álhitelezők részére 's nevében, magok a törvényszékek által exequáltatja. Mindennapi a tapasztalás, kivált míg az adósok mindig azon reményben vannak, hogy fizetés alól kibúhatnak. A ki nem hiszi, jöjjen Pestre egy pár évre. Ezen szükségből a célszerűség önkint foly, mert 1) minden adós igyekszik fizetni, nehogy végsőre menjen a dolog; 2) senki sem fog könnyelműleg adósságot csinálni. A célszerűséget nyilván kimutatta a gyakorlat is, mert mind azon esetek közt, melyekben pedig mindig vagyonihiány esetében, közel két év óta a személy megítéltetett, az állítólag semmivel nem bíró szegény adósok legnagyobb része hitelezőivel kiegyezkedett. De törvényessége 's így lehetősége is nyilván val, mert 1) ki a célt akarja az eszközt is akarnia kell; a törvényhozó azért alkotta a törvényt, hogy sikere legyen, különben semmit sem akart, mit róla feltetni nem lehet, 's nem szabad; 2) a törvény kivészen némely dolgokat a végrehajtás alól, a személyes szolgálat (nem szolgaság) pedig ott nem foglaltatik. Az ellenvetésekre alább felelünk, 3) kivett még némely személyeket is p. o. katonákat, papokat, szerzeteseket; mely kivételnek, ha senki személyes szolgálatára meg nem ítéltethetik, semmi értelme nincs; pedig a törvényhozás érteleme nélküli törvényt nem alkothat. Világos törvényt e részben nem alkotott ugyan, mert talán szükségét nem látta, de a törvényt nem magyarázni a bírónak lehetetlen, mert a törvényhozónak is lehetetlen minden előjehető esetről törvényt alkotni. Napoleon codexében ez áll: Le Juge qui refusera de juger sous prétexte du silence de l'obscurité ou de l'insuffisance de la loi, pourra être poursuivi comme coupable de déni de justice. Hazánk törvényei pedig a curiát, melynek alkotórészét teszi a váltótörvényszék is, törvényhiányában az előtte előforduló esetekben valóságos törvényhozási joggal ruházzák fel. Így a főntebbi magyarázat után is én a törvénynevelő váltótörvényszék határozatait (különösen egybehangzóknak tartom. Ellenkező esetben magam alatt vágnám le a fát, 's ennek csekély személyemről szólva, senkit sérteni nem akarva, nem tartanám magam méltónak azon hivatalra, melyre ő felsége magas kegyelméből érdekesítettém 'stb.

De! lássuk röviden az ellenfél nehézségeit a mi feleletünkkel együtt.

1. „Nem lehet a nem fizethető legjamborabb emberben is csalót keresni, pedig ez a személy megítélésére szükségünk hies Achillese, mert — úgy mondják — a váltóhitelezők kijátszhatnak. — Nem a váltóhitelezők, hanem a váltótörvények játszanak ki. Aztán habár azt is bajosan lehetne tagadni, hogy ki a magára vállalt kötelezést ki nem akarja fizetni, az vagy csaló, vagy könnyelmű, de épen nem oda megy ki az argumentum ereje, hogy minden a ki nem fizet, csaló, hanem hogy minden nem-fizetni akaró csaló lehet, a mikor neki tetszik, pedig *o c c a s i o f a c i t f u r e m*.

2) „Száz váltó adósság közt 90 a legundokabb csalárd-ság szüleménye. — Ha igaz volna is, ebből nem az következik, hogy mégis nagy költséggel tartasson az ország törvényszékeket, de siker nélkül, hanem hogy vagy törüljünk el az illy törvényt, vagy másképp vegyük elejét a csalásoknak. Azonban magát a tényt illetőleg is szabad legyen megjegyeznünk, hogy azért ha valaki Dunába dobja vagyonát, 's más kihalászsza azt, csaló-e ez?

3. „Ki meri tagadni, hogy a tortura kintadmain számtalan gonosz tett jöve napvilágra? Hát visszaidézzük-e a Torquemadák korát? — De bizony legjobb lesz börtöneinket is mind széthányatni, mert már ártatlant is zártak oda.

4. „A régi zsidóknál a fizetni nem képes adósságnak felelőseiket, gyermekeik adták át itélettel a hitelezőknek. Ajánljuk-e e drásticos, és még hathatós gyógyszert? — Még jobb lesz a nem fizető adós helyett herceg Bathhány vagy Eszterházy vagyonaira intezni az executiót.

5. „A személy meg nem ítéltetése törvényhozói vitakozás után lön a törvénykönyvből kihagyva. — Hol van ez megírva?

6. „A törvényhozási táblák is nyilatkoztak már e tárgyban. — Azok még nem a teljes törvényhozótest.

7. „Dr. Wildner is figyelmezteté a javaslatkészítő választmányt, hogy ezen lezáratás ott sem célszerű, hol divatozik. — Dr. Wildner sokkal igazságosabb, 's talantumosabb ember, hogysen 5 éves tapasztalásainkról értesülve, most más véleményben nem lenne. Utasítom az ellenfelet ez értekezés mottójára is.

8. „A kereskedő ülönök a Verböczi-féle hátulsó ajtócskák-ról mit sem tud, — a maga 's váltótörvénykezés szerencsésjére. — Szerencsétlenségére biz az, 's minden igaz hazafi fájalmára, ha Verböczyről mit sem tud. Verböczynek az ellenfél is, bárki legyen az, aligha sokat nem köszönhet, 's nélküle alig ha mindnyájan más nótán nem táncoznánk. Aztán nem is Verböczy a mostani vitakozás tárgya, mert ő rá csak az executio módjában hivatkozunk mint pozitív törvényre, hanem a váltójog nálunk 's a váltójog általában az, miről beszélünk; már pedig nincs váltójog, melynek alapja nem volna a személynek is megítélése. Utasítjuk az ellenfelet a legműveltebb nemzetek, a porosz, a francia, az angol 'stb. törvényeikre.

9. „Törvényhozásilag is inkább csak adósbörtönről lehetne szó, nem a hitelezők rabságát átadásáról. Ez több mint emberietlen. — Már micsoda rabság volna másnak szolgálni? Ez valóságos fo sal o m z a v a r. Hiszen talán az ország fele szolgál. Rakok-e azért azon szolgák?

10. „Ezt a váltótörvény egy beü, nem sok, de csak annyival sem rendel. — Mi pedig azt állítjuk, hogy rendel; mert mind a váltójog több helyeiből, mi d a törvényhozó azon elvitázhatlan szándékából, hogy ha célt akar, eszközt is kell akarnia, azt magyarázzuk ki, sőt a curia, mint fentebb mondtuk, törvényhiányában a törvényt magas hivatalánál 's országos törvényeinknél fogva, pótolhatja is.

11. „Valóságos törvényhozási calamitások a másutt létező adóssági börtönök. — Erre magunknál okosabbak által felelünk: Die Haft als Executionsmittel in Civilsachen kommt gerade bei denjenigen Völkern in Anwendung, welche dafür gelten, dass bei ihnen die persönliche Freiheit in besonderer Achtung stehe (Entwurf einer Wechselordnung für das Herzogthum Braunschweig). — Bár csak nagy (?) liberálisaink a személyes szabadságot annyira tudnák emelni, mint a „calamitásokkal vádolt országok.

12. „A váltótörvény II. r. 154. §-sza utáni okoskodás fonák-ságokba vezet. Ugyanis nem szabad lefoglalni a nemzeti erekljüket, arczképeket, de igen az élő személyeket, kik azokat tisztelik. — Miattunk azután is tisztelhetik, csak fizessenek, vagy szolgáljanak. Hát szolgálunk nem tarthatnak arczképeket?

13. „Nem a hivatalos Jegyzőkönyvet 's pécsetet, de a hivatalos magát igen. — Azok nem az adósi.

14. „Nem a nemesnek kardját, de igen magát a nemes, ki azt felkösse. — Ha a haza szolgálatában kötenni fel, majd visszaadatik a kardnak. Hát hány nemes szolga van házátkban, 's mit árt az kardjának?

15. „Nem a mesterember szerszáma, de igen a szerzőmök tulajdonosát. — Természetesen, mert épen azt akarjuk, hogy szerzsámainak még sikeresebb hasznát vehesse.

16. „Ne is mondja senki, hogy a személynek szolgaságba vezetése nem büntetés; 19dik század és rabszolgaság! — Már micsoda érzélgés ez helyén kívül. Ki beszélt szolgaságról, t. i. rabszolgaságról? Bizony csudálni kellene, ha illy beszéd mellett az ellenfél szolgát tartana a 19dik században!

17. „Személyiség szentségét dologiassággá aljasítani szentségtörés. — Már ki aljasítja dologiassággá? Biz utoljára szolgát sem lesz szabad tartanunk.

18. „Lakoljon a csaló, zárassuk be a gonosztevőket. — Készüljünk szépen; de hogyan mutatja meg az ellenfél minden előforduló esetben, hogy az adós fekvő javait idegenek általi betáblázásokkal, ingó javait magok a törvényszékek utján a megítélt követelés alól elorozta.

19. „De senkit azért, hogy balsors által szegényné lön, ne büntessünk. — Ismét érzélgés. Már miért volna büntetés

szolgálni, midőn szegény ugys bajosan fog másképp élélni; azután, miért nem tetszett az országgyűlésnek másképp rendelkezni? Hisz elibe volt terjesztve, hol a balsors által lett szegény kivéve volt.

20. „Avagy tudhatni-e a szándékot, hogy nem fizetési volt az midőn pénzt kölesönözött? Avagy tudhatni-e a szándékot, hogy nem elorozás-e az, ki fizetni nem akar?

Bizony urak! nem érdemli, hogy illyes vitatkozásokat tovább folytassunk. Tisztelem meggyőződéseket. De saját meggyőződésem, hogy váltójogunk a személynek, vagyis jelen törvényeink értelmében a személy szolgálatának (nem szolgaságának) megítélésé nélkül egy batkát sem ér, annál kevésbbé évenkénti talán több mint százezeret. Azért tegyen kiki meggyőződése szerint. Én meggyőződésem után, míg jelen hivatalomban állok, akár mint bíró, akár mint író, minden tehetséget arra fordítom, hogy a törvénynek siker eszközöltessék, 's ha új törvény kell, 's csekély ismeretimmel is parancsolnak felsőbbjem, a személy iránt talán cél-szerűbb javaslatot is tehetünk. Addig szabad legyen kérnünk a fömltgu hétszemélyes táblát, hogy magas állásánál 's házánk törvényei szerint, még a törvény hiányát is pótoló bírói hatóságánál fogva, a törvényhozó szándékába erőt 's életet lehessen. Különbön bátran ki merem mondani teljes meggyőződésemel, hogy ha sem a feltörvényszékek az 1844iki legelső esetől fogva (kérem, a ki kételkedik, tessék felkutatni a főtörvényszéki határozatokat) igen nagy sikerrel megállapított gyakorlata meg nem maradna, sem ez iránt a törvényhozás nem gondoskodnék, akkor mi váltójogászok menjünk aludni. — Fogarasi.

Megyék.

B o r s o d b ó l. Miskolcz, nov. 23. (Közgyűlésről tudósítás folytatása.) Ha megemlíjük még, hogy az adót kivettük, 's a hus árát egy v. krral leszállítottuk, tudósításunkat berekeszthetjük; ámde még sok mondani valónk van, azért türelmet kérünk. Főispáni helyettesünk székét jövő hónap elsőjén foglalandja el. A megyei nagyszámú küldöttség f. hó 16án tisztelkedett bódvai házánál. Ősi magyar szokás, hogy szives házi gazda volt a helyettes ur, 's a vendégek oly jól találták nála magokat, hogy sokan nagyon is szabadok lettek — a jókedvnek és bornak miatta; különösen az alakulandó banderium vezére — a háziur szavai szerint igen korán kiugratott. És a mint jókedvük között szokás, némelyek — de már nem a helyettes ur házánál — egy kicsit ösze is pöröltek, sőt egy hét-gyermekes öreg ur, more patrio kardot is rántott. Szerencsére a kardrántásnak semmi következtetése sem lett ugyan, de egy kis külekedés mégis történt. Csudálkozzék aztán valaki az ifjuságon, ha a nagyapát is tulmennek az illendőségnek! Noha az említett öreg ur, annyira az öskorból való még, hogy törvény és megyei eljárás ellenére, a birtokában lévő dézsmás szőlőket most is folytat „kosaraztatja. Kivánják tudni uraim, mi az a kosarazás? elmondjuk. Egy helység földesurai szabadságot vettek magoknak, a rendes nyolczad-vételen felül, cselédjeiket is a szőlőbe kiküldözni, 's onnan minden Jozra 's tulajdonrai tekintet nélkül, saját asztaluk számára mindenféle gyümölcsöt a cseresnyéről kezdve egész a szőlőig tetszés szerint hordatni, sőt a dézsmás szőlő birkó csemetjét 's oltványait is kiásatni és saját kertjökbe ültetni. Ezen eljárás egy kicsit basás ugyan, 's az ipárnak nem igen kedvező, de azon szőlők igen jól teremnek, 's egész nyári kosarazás daczára is még jó mennyiségű dézsmahor-osztalék marad; mi szavuk lehet tehát a szegény szőlő gazdáknak? 's lehet-e kívánni, hogy a tisztviselők erőlyesebben lépjenek föl egy egész közbirtokosság ellen? Hihető azonban, hogy az említett öreg ura nézve pálfordulása közel van, mert jövő tisztuitásra — bizonyosan elvrokonságból 's következtetésekből — azon pártal szövetkezett, mely magát kizárólag haladásának, 's a humanisticus elvek képviselőjének árulgatja. Ez egy vonás a régióiból; lássunk mást az újabb időből is, jellemzésére annak, mennyire vagyunk törvénytisztelők, és következtetéseket. Emlegettek főntebb, hogy a lakmározás az inséggel folyegelő időben megyeileg ellátott. Ezen tilalomnak természetesen a misera plebs contribuens, et non contribuens fog engedelmeskedni, azon része tudniillik a népességnek, melynek nem lesz mióli vendégeskedni, „de mi, bizony csak eszünk és iszunk; mert mi, ténis karok és roncok vagyunk! Adunk példát is a követésre, mert bizonyos ur, ki gabonáját a szükséggel küzdő szegényeknek a folyó árnál egy ftal olcsóbban adni véteknek tartaná, — mint mondják — egy egész járás nemességét ajánlkozott behozni és tisztujtáskor megvendékelni; másik pedig természetesen azért, hogy majd ha segedelmezésre folszólítatják, sok kiadásá fölött alaposan panaszkodhassék, a folyvást vendéglésen kívül, ugyanazon célra — azt mondják — 10,000 v. forintot ajánlott. És ezek is mind azon párt élén állnak, mely a lélekvásárlás és nyers tömeg ellen, egykor oly szivesen mennydörgött. De hiszen a tisztujtás nemzeti ünnep, 's ha arra csak annyi pazaroltatik el, mennyivel száz háznépét éhhaláltól meg lehetne menteni, az még számításba sem jöhet, 's bizonyosan tulesapongó kívánat „libera ut dentur populo suffragia.“ (5)

BUDAPESTI HIRHARANG. Csodák századában és halatlanságok tizedében élünk, elannyira, hogy rövid idő múlva már csak a tolvajok lesznek megfoghatlanok, 's minden egyéb könnyen megfoghatóvá válik. És ez valamint anyagi, ugy szellemi szempontból tekintve is áll. Az erőművek ugyanis annyi csodát teremtenek immár, hogy nem is mondhatni többé csodának, ha például az erőmű egyik főkéjába négy font rongyot dobunk, 's négy percz múlva a második főkéjéből négy-kötetes regényt vendünk ki. Épen illy csodáson f. jődik a művészetnek csaknem minden ága. Így például tánc által napjainkban a nagy művészek már azt is ki tudják fejezni, hogy a nap felhők közt hnynt le a távol láthatáron, vagy hogy bizonyos fekete frak bársony galléjára nem tánczvíga-

lomba... gyerty... is ropp... tón. V... járt or... vasut... nyain, ... vagy é... világlá... látott é... tunk m... termész... bár szél... alább h... feketeh... nem söt... bábra. M... bözethe... dön azt... ténétét f... lyant, m... tok után... azt is n... ezennel... nevű nag... szony ki... részül a... is világo... volt és a... kapni. Ez... Berlioz H... életéből... nyos műv... deg megv... gát; mive... vész nem... Laveillet... vagy Davi... nap a pest... zeneelhad... redesen t... hogy Davi... hajdanában... rón varjut... fúni; de n... „Pusztája... nunk, hogy... mei, 's Be... mü remeko... radnak. De... ime, ez az... mikép a ny... győzhető... ve, és a m... donkák és f... hiszi, hogy... mérni, ha l... szokása), é... hangosan é... nem mondot... érez a szerz... ezen nem k... mindent. M... kása), és a... magát.“ Err... mert a nagy... csakugyan é... lón, gyors... sátorfó fog... volt megérte... majd le fog... gan haladt... tiszta 's az é... vannak alk... rémesen tud... telen megne... ember arca... nem fejezte... kell-e érten... lözik és a m... egyetlen szor... közönség bo... parján a viha... fősti a puszt... behunyja szer... egy kis „pizz... desül, 's a k... nyűnek tetszi... 's mennyet a... veszély után... den járatot... ség is osztoz... eszik, mibe... séggel. A zen... hiteti a nagyé... tyol esik le... élvez az este... ravánra, 's az... dozó pikola... a világon (láz... hógó és izzad... édesb álmalb...

képzelmében az idő szentesíti a dolgokat. Ez aztán a párt! Ez tudja, mit akar, 's azt nyíltan kimondja! (Vége köv.)

A parisi sajtó egyik része ismét a választásreformot hozza szövegére oly czézből, hogy az a jövő gyűlésen újra tárgyalás alá kerüljön. Leghatározottabban sürgeti a Siècle Odilon-Barrot ur, a dynastiai baloldal vezérének lapja, a választástörvény átvizsgálását, ha mindjárt nem is eredményezné ez a választásjog tetemes szűkítését. A Nation a szélső bal együttműködését igéri, ő az általános szavazás határozott pártfogója ugyan, ez uttal azonban minden még oly csokely választásreformot is gyámolítandó. A Courrier français egyedül a választásreformban lát módot a pártok egyesítésére és az állapot javítására: a választásreformnak kell tehát minden ellenzéki párt jelszavának lennie, mely a ministeriumot nem önzésből támadja meg. A Commerce azt javasolja, hogy minden megyében reformválasztmány állítsassék 's az egész országban választásreformot kívánó petíciók készíttessenek, miszerint a követkamrának oka legyen új törvényt hozni az ország legfontosb és sürgősb ügyében. Még a legitimistai lapok sem maradnak hátra. A Quotidienne e szántan a reform mellett nyilatkozik. Mi elsőlk leszünk, mond, kik részt veendnek minden törekvésben, melynek czélja az alképvelet megszüntetése és oly választási rendszer felállítása leendő, mely a közszózat igaz kifejezésének legyen tekinthető. Hasonlag a Gazette de France és a France is a mozgalomhoz csatlakoznak. A socialistikus irányu lapok a Reform és a Democratie pacifique még nem nyilatkoztak; Thiers Constitutionnelle is hallgat. Tehát még bizonytalan, számtal tarthat-e a választásreform a hatalmas bal közép gyámolítására.

SCHWEICZ. Az Eidgenossische Zeitung nov. 13-iki számában „A fenyegető kommunismus Zürich cantonban” czim alatt következőleg ír: Már is nagy merészséggel lépnek fel a sajtóban a kommunisták, és a nép közt összekötötések után tekintnek körül, 's a canton polgárai közt kommunistá-egy-

leteket kezdnek alakítani. Hangjok az élelemszerek drágulásával és a szükség közeledtével vakmerőbb és veszedelmesebb leendő; hasonló arányban növekedendik terjedelmök, igényök és erőszakra való hajlamuk. Ezt előrelátni, nincs szükség jövődőlő tehetségre, az ép emberi ész nem csalatkozhat benne. A veszély tehát jelen van, a nélkül hogy azt sötét színekkel kelljen festeni. És ha majd a kommunistai hajlam, a kommunisták szenvedélye, vakbuzgalma nagyra neveltetik, száz formákban és lépésekben nyilvánulhat, és a polgárok vagyonát veszélyeztetheti. A vidéki községek nagyobb része egyelőre legkevésbé fog veszélyben forogni, jelesen a mezői gazdák és parasztok kommunistai irányra igen kevéssé fogékonyak. Ezek a kommunismus bármily kísérleteinek állandóul ellenszegülnek. Nem olly jól állnak a dolgok a városokban, kivált a fővárosban és környékén, hol természetesen nagyobb tömegek vannak együtt, erejüket észreveszik és nagyobb ingeret éreznek. Azonban az ellenszegülési erők is nagyobbak és összepontosítottabbak Zürichben mint a vidéken, 's akárminő megtámadással megmérkőzhetnek. Leginkább vannak a veszedelemnek egyes gazdagok kitéve, kivált a gyártulajdonosok az ország azon részeiben, hol nagyobb gyarmunkás lakosság van. Tehát nem csupán történetesen választatott Usterben a kommunisták főoganumának székhelye, 's az főképen innen, hol a kommunismusnak minden körülmények kedveznek, iparkodik kiterjedni. — Mit kell e veszély ellenében tenni, mellynek új kifejlődését ismét szemünk előtt látjuk, 's mely a jövő században könnyen pusztító tüzzé gyuladhat ki? A kommunismus teóriáját megczafolni nem nehéz. A kommunismus nem egyéb, mint ugyanazon radical elvnek, mellyel a status és egyházban küzdünk, következetes alkalmazása a tulajdoni viszonyokra. A radical egyenlőségi elv, melly az isteni és emberi rend organismusát tekintetbe sem veszi, melly a családot, a községet, a rendeket, a status és egyházat felhálván, az embereket csak önálló, független, istentül elszakadt, el-

vontan szabad és egyenlő lényeknek tekintti, szükségképen a kommunismusra vezet, mint képtelenségének csucsára. Miután a következetes radicalismus a családot is megsemmíti és a vér 's családi jellem öröklését középkori babonának nyilatkoztatja, az örökösödési jogot is, melly többnyire arra alapul, igazságtalanságnak, visszaélésnek, megvetendő kiváltságának kell mondania. És mivel csak az egyéni, elvontan szabad és egyenlő embernek tulajdoni jogokat, következetesen oda jut, hogy csak az jogoszerü vagyon, mit magának mindenki munkája által szerez. És ha aztán mégis beáll ismét a nem-egyenlőség, minthogy okvetlen be kell állnia, mivel az igaz természet erősebb a hamis tanúal, tüstint előáll megint az önkényesen egyenlítő ollóval, újra egyenlőre nyirandó a darabokat. Ki a radical szellem gyermekes természetét megismeré, a kommunismus tanját sem találhatja izletesnek, ám-bár ez következetesebb mint a radicalismus, melly a statusban az uralkodást igényli, de magát a tulajdoni viszonyokban megtagadja. Azonban a megczafolás még nem elég. Nemcsak a theoria, hanem a gyakorlat is forog fen. A kommunisták nem akarják tudni az igazat, csak kéjszomjukat kielégíteni. Ok a jog, a rend, az erkölcsök és a valódi szabadság ellenségei, 's mint ilyeneket nemcsak meggyőzni, hanem megtámadni, legyőzni is kell. A statusnak nem szabad megengedni, hogy ez ellenség nagyra nőjön; fékeznie kell azt, és ha ellenszegülni merne, megfenyíteni. Igaz, a kommunisták elnyomása még nem elég. Ha azon erkölcsi és társadalmi bajok, mellyekből e mérges növény sarjadt, tovább tartanak, újra kinővend az. Mindenek előtt azonban a már felnőtt mérges növényt kell kigyomlálni. (Vége köv.)

Gr. Dossowilly Emil vezérlete mellett szerkesztli Szonvay József. (Szerkesztés) szállás arutasa Herát-ház 48. d. sz. 1 em.)

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

1277) **Birói árverés.** (3, 3) Pest megyében kebelezzett Török-Bálint helységében — Buda városától egy órányi távolságra — 3 jobbágytelek lakházzal együtt, — egy szellér ház, — 2—300 akó bor vas arbrones hordokban, 's több lovak, ökrök és tehének folyó 1846dik évi december hó 9kén árverés útján el fognak adatni. **Simontits László**, t. Pest megye esküttje, mint végrehajtó bíró.

1226) **Sateles Fülöp elleni csödpér.** (3, 3) Határnap december 4dike 1845. 39903. Csanád vármegye felírása szerint, Sateles Fülöp, makói rszid ellen rendelt csödpér folytatásos felvitelére f. évi december 4dike tüzetven ki határidőül. Ideiglenes tömeggondnokká Tarnay János, perügyelővé pedig Pák László hites ügyvéd nevezették. Mi is f. évi jul. 8kén 25145. sz. alatt kelt körlevelé képesában kihirdették. Költ Mindszent hó 28dikan 1845.

1245) **Mészáros Lajos elleni csödpér-szüntetése.** (2, 3) 38492 Bihar megye felírása szerint kebelbéli Váradi Olasz város tanácsának jelentése folytán, V. Olasz aranyműves Mészáros Lajos ellen rendelt csöd, minthogy az abban kitűzött határidőre egy hítelezőnél több meg nem jelent, bírólilag megszüntetett. Mi is f. évi aug. 5kén 28591. sz. a. körlevelé folytán ezennel kihirdették. Költ Mindszent hó 21diken 1845.

1283) **Birói árverés.** (1, 3) Kuhner M. és fia részére Payer Mihály és nejétől Csömörön bírólilag elfoglalt 1/4 szőlő folyó évi december 15kén a' helyszínén árvereltetni fog. **Fórlán Antal** végrehajtó esküdt.

135) **Elveszett számadás iránti felszólítás.** (2, 3) 32160. Sopron város tanácsa néhai Lang Károly özvegye Szabó Józsefnő folyamodása következtében, bizonyos 1821diki február 26dikan Preidl Gottlieb János részére folyamodó első férje Lang Károly ellen betáblazott és 12000 fról szóló számadást, miután a' folyamodó eziránt elemített Preidl Gottlieb örökösével megegyezett, de a' szóban levő számadás eltévedt volna, megsemmisítése tekintetéből országos körözlettel kérvén, hogy ha ezen számadáshoz netán jogot tartó magát ma naptól számlítandó egy év alatt nem jelentendí, azon számadás, mint megsemmisítettét, ki fog tábláztatni. Költ Sz. Mihály hó 2dikan 1845.

1284) **Árverés.** (1, 3) Vagyonbuktott nagykárolyi lakos Knerle Mária özvegy Málnér Mátyásnének tek. Szatmár megye Nagy-Károly m városában fekvő ingatlan javai, csödválasztmányi határozat következtében eladandók lévén, azokra az árverések következő napokon fognak tartatni: 1) A' főutcán fekvő ugy nevezett Strohmayer-féle 4830 v. fokra becsült kereskedői emeletes ház árverése f. évi december 7dik és 1846dik évi január 12diken. 2) A' nagy piacon fekvő 26,648 v. fokra becsült kereskedői szögletház árverése 1846dik évi január 18dikan és ugyanazon évi február 22diken. 3) A' főutcán fekvő Gerhard-féle 6121 v. fokra becsült lakház árverése 1846dik évi január 25diken és ugyanazon évi mártius 1-sőjén. Melly időre a' venni szándékozók Nagy-Károlyba illendően meghivatnak, azon értesítéssel, hogy a' második határnapl árverések csak azon esetben fognak tartatni, ha első alkalommal a' házak illő ára meg nem adatnék. — Költ Nagy-Károlyban, november 18dikan 1845. **Zanathy Ignácz** tömeggondnok.

1274) **Jósika Miklós' legujabb eredeti regénye.** (2, 3) Épen most jelent meg **Heckenast Gusztáv** pesti könyváros- és kiadónál václutzében 15. sz. a. és minden hiteles könyvárosnál kapható: **Akarat és hajlam. Regény.** Irta **Jósika Miklós.** Srét, 2 kötet füve 2 ft pengő pénzben.

1282) **Erdő-eladás.** (1, 2) Sz. N.Kőrös város határabani pálfalt erdő f. évi december 22, 23, 24kén — Pesttől 3 órányira eső pótharastli pusztáján szinte a' városnak 1846dik január 5, 6, 7diken a' helyszínén szakaszonként tölgyes-erdő fog árvereltetni.

Jószágbérlet árverése. Sopron szabad kir. városhoz fél órányira fekvő köz-alapítványl vándorfi-birtok, mellyhez 18 házas szellérek, majorsági 93¹⁰⁰/₁₀₀ hold földék, 29 házas-rétek, 11¹⁰⁰/₁₀₀ hold kertek gesztenyével, 6¹⁰⁰/₁₀₀ hold erdő, 3¹⁰⁰/₁₀₀ hold szőlő, egy emeletes vendéglő 's majorsági, pajtából, sörházi épü-

1277) **Birói árverés.** (3, 3) Pest megyében kebelezzett Török-Bálint helységében — Buda városától egy órányi távolságra — 3 jobbágytelek lakházzal együtt, — egy szellér ház, — 2—300 akó bor vas arbrones hordokban, 's több lovak, ökrök és tehének folyó 1846dik évi december hó 9kén árverés útján el fognak adatni. **Simontits László**, t. Pest megye esküttje, mint végrehajtó bíró.

1226) **Sateles Fülöp elleni csödpér.** (3, 3) Határnap december 4dike 1845. 39903. Csanád vármegye felírása szerint, Sateles Fülöp, makói rszid ellen rendelt csödpér folytatásos felvitelére f. évi december 4dike tüzetven ki határidőül. Ideiglenes tömeggondnokká Tarnay János, perügyelővé pedig Pák László hites ügyvéd nevezették. Mi is f. évi jul. 8kén 25145. sz. alatt kelt körlevelé képesában kihirdették. Költ Mindszent hó 28dikan 1845.

1245) **Mészáros Lajos elleni csödpér-szüntetése.** (2, 3) 38492 Bihar megye felírása szerint kebelbéli Váradi Olasz város tanácsának jelentése folytán, V. Olasz aranyműves Mészáros Lajos ellen rendelt csöd, minthogy az abban kitűzött határidőre egy hítelezőnél több meg nem jelent, bírólilag megszüntetett. Mi is f. évi aug. 5kén 28591. sz. a. körlevelé folytán ezennel kihirdették. Költ Mindszent hó 21diken 1845.

1283) **Birói árverés.** (1, 3) Kuhner M. és fia részére Payer Mihály és nejétől Csömörön bírólilag elfoglalt 1/4 szőlő folyó évi december 15kén a' helyszínén árvereltetni fog. **Fórlán Antal** végrehajtó esküdt.

135) **Elveszett számadás iránti felszólítás.** (2, 3) 32160. Sopron város tanácsa néhai Lang Károly özvegye Szabó Józsefnő folyamodása következtében, bizonyos 1821diki február 26dikan Preidl Gottlieb János részére folyamodó első férje Lang Károly ellen betáblazott és 12000 fról szóló számadást, miután a' folyamodó eziránt elemített Preidl Gottlieb örökösével megegyezett, de a' szóban levő számadás eltévedt volna, megsemmisítése tekintetéből országos körözlettel kérvén, hogy ha ezen számadáshoz netán jogot tartó magát ma naptól számlítandó egy év alatt nem jelentendí, azon számadás, mint megsemmisítettét, ki fog tábláztatni. Költ Sz. Mihály hó 2dikan 1845.

1284) **Árverés.** (1, 3) Vagyonbuktott nagykárolyi lakos Knerle Mária özvegy Málnér Mátyásnének tek. Szatmár megye Nagy-Károly m városában fekvő ingatlan javai, csödválasztmányi határozat következtében eladandók lévén, azokra az árverések következő napokon fognak tartatni: 1) A' főutcán fekvő ugy nevezett Strohmayer-féle 4830 v. fokra becsült kereskedői emeletes ház árverése f. évi december 7dik és 1846dik évi január 12diken. 2) A' nagy piacon fekvő 26,648 v. fokra becsült kereskedői szögletház árverése 1846dik évi január 18dikan és ugyanazon évi február 22diken. 3) A' főutcán fekvő Gerhard-féle 6121 v. fokra becsült lakház árverése 1846dik évi január 25diken és ugyanazon évi mártius 1-sőjén. Melly időre a' venni szándékozók Nagy-Károlyba illendően meghivatnak, azon értesítéssel, hogy a' második határnapl árverések csak azon esetben fognak tartatni, ha első alkalommal a' házak illő ára meg nem adatnék. — Költ Nagy-Károlyban, november 18dikan 1845. **Zanathy Ignácz** tömeggondnok.

1274) **Jósika Miklós' legujabb eredeti regénye.** (2, 3) Épen most jelent meg **Heckenast Gusztáv** pesti könyváros- és kiadónál václutzében 15. sz. a. és minden hiteles könyvárosnál kapható: **Akarat és hajlam. Regény.** Irta **Jósika Miklós.** Srét, 2 kötet füve 2 ft pengő pénzben.

1282) **Erdő-eladás.** (1, 2) Sz. N.Kőrös város határabani pálfalt erdő f. évi december 22, 23, 24kén — Pesttől 3 órányira eső pótharastli pusztáján szinte a' városnak 1846dik január 5, 6, 7diken a' helyszínén szakaszonként tölgyes-erdő fog árvereltetni.

Jószágbérlet árverése. Sopron szabad kir. városhoz fél órányira fekvő köz-alapítványl vándorfi-birtok, mellyhez 18 házas szellérek, majorsági 93¹⁰⁰/₁₀₀ hold földék, 29 házas-rétek, 11¹⁰⁰/₁₀₀ hold kertek gesztenyével, 6¹⁰⁰/₁₀₀ hold erdő, 3¹⁰⁰/₁₀₀ hold szőlő, egy emeletes vendéglő 's majorsági, pajtából, sörházi épü-

(237) **Fái Fülöp és Ábrahám elleni csödpér.** (2, 3) Határnap december 9dike 1845. 40516. Békés megye polgári törvényszékének jelentése szerint, Fái Fülöp és Ábrahám c-abal kereskedők hitelezői csödületére f. é. december 9dike határnapul tüzetven ki, 's tömeggondnokká Kolosváry János ottant jegyző, perügyelővé pedig Farkas Gábor ügyvéd nevezették; ugyanez kihirdették. Költ Sz. András hó 4diken 1845.

(222) **Gangl Pál és neje elleni csödpér.** (2, 3) Határnap december 9dike 1845. 39491. Mosony megye törvényszéke Gangl Pál és neje Borbála felső-Himlitz lakosok ellen rendelt csödpérben az illető hitelezők megjelenéséül f. évi december 9kéré kitűzött határidőt országos körözlettel kérvén, hogy ideiglenes tömeggondnokká Kolosváry János esküdt, perügyelővé pedig Tegyel Alajos hites ügyvéd nevezették; ugyanez kihirdették. Költ Mindszent hó 8kán 1845.

(207) **Eltévedt albának megsemmisítése.** (2, 3) 38133. Heves megye felírása szerint, Okollosányi Anna, Erzsébeth, Teréz, és Magdolna által 1848lik mártiusban kiadott, de időközben eltévedt albának megsemmisítése elrendeltetvén; ugyanez közhírré tétetik. Költ Mindszent hó 21diken 1845.

A' pesti magyar kereskedelmi bank igazgatósága,

f. évi november 14-ről költ hirdetményében tett ígértetnél fogva, a' bank 1845-iki június 1-től november 30-ig számított felévi jövedelméről következő kimutatást boesát közhírré. — Pesten, december 4kén 1845.

Ürményi Ferencz s. k. ölnök.

Havas József s. k. bank-igazgató.

A' pesti magyar kereskedelmi bank üzleti jövedelmének kimutatása.

1845-iki június 1-től november 30-ig lefolyt félév.

B e v é t e l.

Bevételi maradvány 1845-iki június hó 1-jén	7534 ft 1 kr.
Kamatok 1,551,623 pft 55 kr. levő leszámított váltókról	24,955 ft 29 kr.
Előlegezési- és időhosszítási-kamatok és díjak, továbbá letéti-díjak	15,249 ft 48 kr.
Összesen	40,205 ft 17 kr.

Ebből levonván' azon öszvegektől járó kamatbeli maradványt, mellyek 1845-iki november 30-dika után lejárnak

6295 ft 4 kr.

Ideigleni használatra átalvett tőkék

kamata	16,528 ft 3 1/2 kr.
Összesen	22,823 ft 7 1/2 kr.

Marad a' fentebbi kamatok és díjak utáni bevétel

17,382 ft 9 1/2 kr.

Részvény átírások és egyéb díjak

1112 ft 29 kr.	
Összes bevétel	26,028 ft 39 1/2 kr.

K i a d á s.

A' tisztviselők fizetése, házbér, katonai örfálás, írószerek, nyomtatási- és egyéb apró költségek

4112 ft 42 1/2 kr.

Osztalék a' f. é. június 1-től november 30-ig számított félévre 12 ft 30 kr-ával minden részvényre 17,500 „ — „

Összes kiadás	21,612 ft 42 1/2 kr.
---------------	----------------------

Ennélfogva bevételi tiszta maradvány 1845-iki június 1-től november 30-ig lefolyt félév

4415 ft 57 kr.

Ehez hozzászámítva a' fentebbi november 30dika után lejáró de már bevett kamatokat

6295 ft 4 kr.

Ekkép kijön folyó évi december 1-től 1846-iki május 31-ig folyó félévre kiosztandó jövedelem fejében

10,714 ft 1 kr.

A' pesti magyar kereskedelmi bank könyvvivői hivatalától.

Schuller F. Lipót s. k. könyvvivő.	Wieting F. Ö. s. k. könyvv. segéd.
------------------------------------	------------------------------------

(1280) (1)